

Pranešimo LGBT klausimais žiniasklaidoje politika ir rekomendacijos

*Leidinio autorė:
Eglė Kuktoraitė*

Nacionalinė LGBT teisių organizacija LGL
Vilnius, 2019

Projektas iš dalies finansuojamas
Europos Sąjungos Teisių, lygybės
ir pilietybės programos lėšomis

Šis leidinys parengtas įgyvendinant Europos Sąjungos Teisių, lygybės ir pilietybės programos lėšomis finansuojamą projektą „Paspriešinti transfobiniams, homofobiniams ir bifobiniams stereotipams per geresnį reprezentavimą žiniasklaidoje“ („E.T.H.O.S.“). Už šio leidinio turinį visapusiškai atsako leidinio autorius. Informaciniame leidinyje pateikiama informacija nebūtinai sutampa su oficialia Europos Komisijos pozicija.

Pranešimo LGBT klausimais žiniasklaidoje politika ir rekomendacijos

*Leidinio autorė:
Eglė Kuktoraitė*

Nacionalinė LGBT teisių organizacija LGL
Vilnius, 2019

Leidinio autorė:

Eglė Kuktoraitė

Grafinis dizainas:

Maria Korbila

„Pasipriešinti transfobiniams, homofobiniams ir bifobiniams stereotipams per geresnį reprezentavimą žiniasklaidoje“ („E.T.HO.S.“)

Projekto koordinatorius: Giorgos Koulouris

Projektas „Pasipriešinti transfobiniams, homofobiniams ir bifobiniams stereotipams per geresnį reprezentavimą žiniasklaidoje“ („E.T.HO.S.“) finansuojamas Europos Sąjungos Teisių, lygybės ir pilietybės programos lėšomis.

Nacionalinė LGBT teisių organizacija LGL
Vilnius, 2019

Turinys

Apribota saviraiška: LGBT klausimai Lietuvos žiniasklaidoje

Trumpas pranešimo LGBT klausimais Lietuvos žiniasklaidoje vertinimas.....	5
--	---

LGBT klausimai Lietuvos žiniasklaidoje: iššūkiai, atvejai, faktai ir pastabos

Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymas.....	5
I atvejis. „Baltic Pride 2013“ reklaminiai vaizdo klipai.....	6
II atvejis. Pasakų knyga „Gintarinė širdis“.....	6
III atvejis. Socialinės kampanijos „KEISK“ vaizdo klipas.....	6
Neapykantos nusikaltimai.....	7
Neapykantos kalba.....	8
Neapykantos kalbos internete atvejis.....	9

Gerosios praktikos

Neapykantos kalbos stebėsena internete.....	9
Mokymai žurnalistikos studentams ir profesionalams.....	9
„Baltic Pride 2019“: bendradarbiavimas su pagrindiniu Lietuvos naujienų portalu 15min.lt.....	9

Išvados ir rekomendacijos

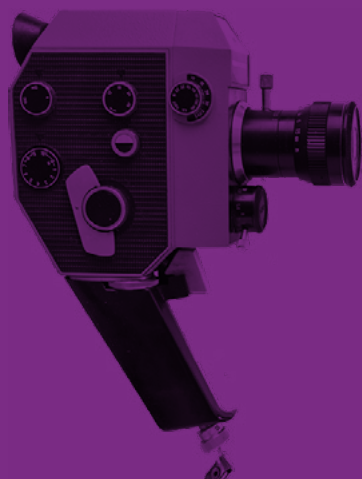
Valstybės institucijoms.....	10
Žiniasklaidai ir žiniasklaidos agentūroms.....	10
Žurnalistams.....	10

Apie projektą.....

11

Šaltiniai.....

12

Apribota saviraiška: LGBT klausimai Lietuvos žiniasklaidoje

Trumpas pranešimo LGBT klausimais Lietuvos žiniasklaidoje vertinimas

Lietuva yra tarp šalių, kuriose galioja įstatymas, neproporcingai ribojantis LGBT bendruomenės atstovų išraiškos ir žodžio laisvę. Taikant 2002 metais priimto LR Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo nuostatas neretai prisidengiama „vaikų gerove ir sveiku vystymusi“, tokiu būdu tik dar labiau skatinant diskriminaciją LGBT žmonių atžvilgiu.

Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymas ne vieną kartą buvo neproporcingai taikomas LGBT bendruomenės atžvilgiu. 2013 metų birželio mėnesį Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija (LRT) priėmė sprendimą apriboti dviejų vaizdo klipų, kuriais buvo kviečiama į Vilniuje vykusias „Baltic Pride 2013“ eitynes, rodymą. 2014 metais asociacijos LGL socialinės kampanijos „KEISK“ vaizdo klipo kelią į televizijos eterį taip pat užkirto cenzūra. Tais pačiais metais Žurnalistų etikos inspektoriatas tarnybos sprendimu Neringos Dangvydės pasakų knyga „Gintarinė širdis“ uždrausta vaikams iki 14 metų.

Nepaisant šių neigiamų tendencijų, nuo 2014 metų įstatymo nuostatos nė karto nebuvo pritaikytos LGBT bendruomenės atžvilgiu, o Lietuvos žiniasklaida LGBT klausimais praneša vis etiškiau. Daugeliu atvejų Lietuvos žiniasklaidoje yra pastebima objektyvi LGBT žmonių reprezentacija, išgirstami ir pačių LGBT žmonių balsai. „Baltic Pride 2019“ festivalis suteikė galimybę Lietuvos žiniasklaidai išreikšti paramą vietos LGBT bendruomenei, o aktyvi žiniasklaidos parama informuojant visuomenę apie „Baltic Pride“ renginius iki šiol neturėjo precedento. „Baltic Pride 2019“ festivalio organizatoriai toliau sėkmingai bendradarbiavo su žiniasklaidos atstovais ir surengė aštuonias „E.T.H.O.S.“ projekto mokymų sesijas žurnalistikos studentams ir profesionalams.

LGBT klausimai Lietuvos žiniasklaidoje: iššūkiai, atvejai, faktai ir pastabos

Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymas

Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo nuostatos numato, kad neigiamą poveikį nepilnamečių vystymuisi daro viešoji informacija, kuria „niekinamos šeimos vertybės, skatinama kitokia, negu Lietuvos Respublikos Konstitucijoje ir Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse įtvirtinta, santuokos sudarymo ir šeimos kūrimo samprata“. Nuo 2013 iki 2014 metų ši įstatymo nuostata LGBT bendruomenės atžvilgiu buvo pritaikyta tris kartus.

I atvejis. „Baltic Pride 2013“ reklaminiai vaizdo klipai

2013 metais Nacionalinė LGBT teisių organizacija LGL sukūrė socialinę reklamą, kuria kviečiama dalyvauti Vilniuje vykusiose „Baltic Pride“ eitynėse „Už lygybę!“. Dėl reklaminių vaizdo klipų transliacijos organizacija kreipėsi į nacionalinį transliuotoją LRT. Netrukus LGL sulaukė LRT pasiūlymo socialinę reklamą transliuoti su indeksu „S“ (skirta tik suaugusiems) ir tik po 23.00 val., kuomet buvo taikomi didžiausi reklamos įkainiai. Į nesibaigiantį bylinėjimąsi su Vilniaus miesto savivaldybe dėl leidimo žygiuoti Gedimino prospektu įsitraukusi organizacija neturėjo galimybių ir resursų su diskriminuojančiu požiūriu teikiant paslaugas kovoti teisinėmis priemonėmis. LGL kreipėsi į Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybą (ŽEIT), skųsdama LRT sprendimą dėl Lietuvoje gyvenančių asmenų įvairovę pabrėžiančių vaizdo klipų cenzūros. Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybos ekspertų įsitikinimu, vienas vaizdo klipas buvo tinkamas, o kitą buvo galima transliuoti tik su indeksu „S“ (skirta tik suaugusiems).

II atvejis. Pasakų knyga „Gintarinė širdis“

Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybos sprendimu Neringos Dangvydės pasakų knyga „Gintarinė širdis“ pripažinta daranti žalą vaikams iki 14 metų. Aukščiausiasį Teismą pasiekusios bylos istorija prasidėjo 2014 metų pradžioje. Lietuvos edukologijos universitetas (LEU) pats išleido, o vėliau ir sustabdė knygos „Gintarinė širdis“ platinimą, viešai pasakų rinkinį pavadinęs „angažuota homoseksualizmo propaganda“.

Vėliau pasirodžiusi Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybos išvada pasakas įvardijo „kenksmingomis nepilnamečiams iki keturiolikos metų bei skatinančiomis kitokią nei LR Konstitucijoje įtvirtintą šeimos kūrimo formą“. Apskundus išvadą Administraciniam teismui, teismas nurodė, kad Tarnybos pateiktas raštas yra tik rekomendacinio pobūdžio nuomonė, kuri nėra privaloma. Vis dėlto bylai atsidūrus Apylinkės teisme, LEU tvirtino tik vykdęs Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybos nurodymą ir būtent dėl to sustabdęs „Gintarinės širdies“ platinimą. Knygos autorė ryžtingai įsitraukė į teisinį procesą, o vėliau jos pasakos išleistos keturių nevyriausybinų organizacijų. Autorė iki šiol bylinėjasi, byla buvo nukeliamusi iki Aukščiausiojo Teismo, teismas bylą gražino nagrinėti iš naujo, procesas iki šiol nepasibaigė.

III atvejis. Socialinės kampanijos „KEISK“ vaizdo klipas

2014 metais asociacijos LGL socialinės kampanijos „KEISK“ vaizdo klipo kelią į televizijos eterį taip pat užkirto cenzūra. Šį kartą komercinio kanalo „TV 3“ atstovai patys kreipėsi į Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybą su prašymu išaiškinti, ar LGL klipas nepažeidžia LR nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo nuostatų. Gavusi Žurnalistų etikos inspektoriaus rekomendacinio pobūdžio išvadą dėl klipo „žalingumo nepilnamečiams“, televizija pasiūlė LGL jį rodyti nuo 23 iki 6 valandos pažymėjus indeksu

„S“. Galiausiai socialinę reklamą išdrįso transliuoti „INFO TV“, kuriai vėliau už šį žingsnį skirtas Nacionalinių lygybės ir įvairovės apdovanojimų apdovanojimas Žiniasklaidos balso kategorijoje.

2014 metų spalio 23 dieną asociacija LGL kreipėsi į Vilniaus apygardos administracinę teisimą prašydama panaikinti ŽEIT išvadą. Spalio 27 dieną naujienų agentūra „BNS“ pranešė, kad teismas nusprendė nepriimti asociacijos LGL skundo dėl ŽEIT išvados, jog socialinė reklama apie LGBT asmenis turi būti ribojama, nes daro neigiamą poveikį nepilnamečiams; nurodęs, kad išvada yra tik rekomendacinio pobūdžio dokumentas.

2014 metų spalio 25 dieną LGL kreipėsi į Europos Komisiją dėl Lietuvos įsipareigojimų pagal Europos Sąjungos teisę nevykdymo. Oficialiame skunde, parengtame bendradarbiaujant su Europos LGBTI asmenų organizacija „ILGA-Europe“, akcentuojama, kad Lietuva pažeidžia ES sutartyje, ES pagrindinių teisių chartijoje bei Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvoje įtvirtintą teisę į žodžio ir saviraiškos laisvę.

Neapykantos nusikaltimai

Bendrasis diskriminacijos dėl seksualinės orientacijos draudimas Lietuvos teisinėje sistemoje įtvirtintas Lygių galimybių įstatymo, į kurį integruotos Lygių galimybių užimtumo srityje direktyvos Nr. 2000/78/EB nuostatos. Nacionalinių lygybės teisės aktų taikymo sritis yra daug platesnė nei numatyta ES direktyvoje, t. y. diskriminacija dėl seksualinės orientacijos draudžiama ne tik užimtumo ir profesinės veiklos srityje, bet ir prekių bei paslaugų, švietimo ir mokslo srityse.

Diskriminacijos dėl seksualinės orientacijos draudimas taip pat numatytas Darbo kodekse (2.1 straipsnis dalis, 26 straipsnis, 59.2 straipsnis ir 75.1.2 straipsnis), Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatyme (4.2.12 straipsnis) ir Visuomenės informavimo įstatyme (19.1.3 straipsnis). Baudžiamojo kodekso 170 straipsnis draudžia kurstyti neapykantą dėl seksualinės orientacijos (neapykantos kalbos draudimas), o 60.12.1 straipsnyje numatyti veiksmai, kuriais siekiama kurstyti neapykantą dėl seksualinės orientacijos, priskiriami prie sunkinančių nusikaltimo aplinkybių (neapykantos nusikaltimų draudimas).

Nors seksualinė orientacija yra Lietuvos teisės aktų saugomas pagrindas, to negalima pasakyti apie lytinę tapatybę ir lyties raišką. Kitaip tariant, diskriminacija ir neapykantos nusikaltimai prieš translyčius ir nė vienai lyčiai savęs nepriskiriančius žmones Lietuvoje nebūtų laikomi baudžiamaisiais nusikaltimais. Be to, Lietuvos teisės aktai taip pat nepripažįsta ir interseksualių žmonių teisių.

Nepaisant to, kad Lietuvos teisės aktai teoriškai numato gana plačias teises garantijas prieš diskriminaciją dėl seksualinės orientacijos, jų įgyvendinimas praktikoje apibūdinamas kaip neveiksmingas. Diskriminacijos dėl seksualinės orientacijos atvejų vis dar užfiksuojama labai mažai.

Baudžiamajame kodekse nurodyta sunkinanti neapykantos dėl seksualinės orientacijos aplinkybė niekada nebuvo pritaikyta. 2013–2015 m. LGL asociacija pateikė dvidešimt keturis skundus dėl dviejų šimtų šešių įtariamų neapykantos kurstymo internete atvejų. Visi ikiteisminiai tyrimai dėl minėtų skundų buvo sustabdyti arba nutraukti, o kaltininkai nebuvo nubausti.

Neapykantos kalba

Europos Sąjungos teisėje nėra vieningo neapykantos kalbos apibrėžimo. Tai reiškia, kad neapykantos kalbos apibrėžimas išlieka nacionalinės teisės objektu. LR baudžiamojo kodekso 170 straipsnis neapykantos kurstymą apibrėžia taip:

170 straipsnis. Kurstymas prieš bet kokios tautos, rasės, etninę, religinę ar kitokią žmonių grupę

1. Tas, kas turėdamas tikslą platinti gamino, įsigijo, siuntė, gabeno, laikė dalykus, kuriuose tyčiojamasi, niekinama, skatinama neapykanta ar kurstoma diskriminuoti žmonių grupę ar jai priklausančią asmenį dėl amžiaus, lyties, seksualinės orientacijos, neįgalumo, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų arba kurstoma smurtauti, fiziškai susidoroti su tokia žmonių grupe ar jai priklausančiu asmeniu, arba juos platinti, baudžiamas bauda arba laisvės apribojimu, arba areštu, arba laisvės atėmimu iki vienerių metų.
2. Tas, kas viešai tyčiojosi, niekino, skatino neapykantą ar kurstė diskriminuoti žmonių grupę ar jai priklausančią asmenį dėl amžiaus, lyties, seksualinės orientacijos, neįgalumo, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, baudžiamas bauda arba laisvės apribojimu, arba areštu, arba laisvės atėmimu iki dvejų metų.
3. Tas, kas viešai kurstė smurtauti, fiziškai susidoroti su žmonių grupe ar jai priklausančiu asmeniu dėl amžiaus, lyties, seksualinės orientacijos, neįgalumo, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų arba finansavo ar kitaip materialiai rėmė tokią veiklą, baudžiamas bauda arba laisvės apribojimu, arba areštu, arba laisvės atėmimu iki trejų metų.
4. Už šiame straipsnyje numatytas veikas atsako ir juridinis asmuo.

Neapykantos kalbos internete atvejis

2014 metais du homoseksualūs jaunuoliai „Facebook“ socialiniame tinkle paskelbė viešą savo bučinio nuotrauką. Ji sulaukė daugiau kaip 800 komentarų. Daugumoje komentarų dėl jų priklausymo LGBT bendruomenei buvo tiesiogiai grasinama abiems vyrams. Prokuratūra atsisakė pradėti ikiteisminį tyrimą. Sprendimas buvo apskųstas nacionaliniams teismams. Teismas pareiškė, kad „asmenys, įkėlę dviejų besibučiuojančių vyrų nuotrauką viešojoje erdvėje, turėjo numatyti, kad ekscentriškas elgesys tikrai neprideda prie socialinės sanglaudos tarp žmonių, turinčių skirtingą požiūrį į visuomenę, ir tolerancijos skatinimo“. 2015 metais du minėti vyrai pateikė skundą Europos Žmogaus Teisių Teismui, kuris Teismo buvo priimtas 2016 metų birželio mėnesį.

Gerosios praktikos

Neapykantos kalbos stebėseną internete

Nacionalinė LGBT teisių organizacija LGL kartu su Europos Komisijos, socialinių tinklapių ir Europos nevyriausybinų organizacijų atstovais bendradarbiauja atlikdama neapykantos kalbos stebėseną socialiuose tinklapiuose „Facebook“, „Instagram“, „Twitter“, „YouTube“ ir „Google+“. Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba taip pat aktyviai dalyvauja šiame procese. Tikimasi, kad tolesnis socialinių tinklų, vyriausybinių ir nevyriausybinių organizacijų ekspertų bendradarbiavimas taps veiksmingu atkirčiu neapykantos kalbai internete.

Mokymai žurnalistikos studentams ir profesionalams

2019 metais Nacionalinė LGBT teisių organizacija LGL surengė mokymų seriją žurnalistikos studentams ir profesionalams. Iš viso surengtos 8 mokymų sesijos apie etišką LGBT klausimų reprezentaciją, kuriose dalyvavo 200 žurnalistikos studentų ir specialistų. Mokymų metu žiniasklaidos studentai ir specialistai buvo supažindinti su „E.T.HO.S.“ projekto kontekste išleistu leidiniu „Gairės žiniasklaidos atstovams pranešant LGBT žmogaus teisių klausimais“. Mokymų dalyviams buvo pateikti patarimai, kaip geriau pranešti LGBT klausimais, dalyviai turėjo galimybę atlikti įvairias praktines užduotis ir analizuoti atvejus iš Lietuvos žiniasklaidos.

„Baltic Pride 2019“: bendradarbiavimas su pagrindiniu Lietuvos naujienų portalu 15min.lt

2019 m. Lietuvos naujienų portalas 15min.lt tapo pagrindiniu „Baltic Pride“ festivalio informaciniu partneriu. 15min.lt ir Nacionalinės LGBT teisių organizacijos LGL bendradarbiavimas lėmė itin išaugusį vietos LGBT bendruomenės matomumą. 15min.lt sukūrė specialų „Baltic Pride“ polapį, kuriame reguliariai skelbė su festivaliu susijusias naujienas.

Bendradarbiavimas pasirodė esąs labai sėkmingas ir 15min.lt planuoja LGBT polapį išlaikyti net festivaliui pasibaigus.

Išvados ir rekomendacijos

Valstybės institucijoms

- Užtikrinti, kad nepilnamečių apsaugos įstatymo 4.2.16 straipsnis nebūtų taikomas cenzūruojant su LGBT asmenimis susijusią viešąją informaciją; kad bet kokios vietos LGBT bendruomenės saviraiškos laisvės apribojimai atitiktų griežtus teisėtumo, būtinumo ir proporcingumo reikalavimus ir nebūtų diskriminacinio pobūdžio; kad bet kokios vietos LGBT bendruomenės teisės į saviraiškos laisvę apribojimai galėtų būti ginčijami naudojantis veiksmingomis teisinės gynybos priemonėmis nacionaliniu lygmeniu.

Žiniasklaidai ir žiniasklaidos agentūroms

- Stiprinti žurnalistų įgūdžius organizuojant mokymus, kuriuose supažindinama su vartotinomis sąvokomis tam tikrų visuomenės grupių atžvilgiu. Nepaisant besikeičiančių technologijų, žurnalistikos kokybę garantuoja žurnalistų etika. Techninė informacijos pateikimo specifika nepagerina žinutės turinio.
- Skatinti įvairovę žurnalistų darbo aplinkoje. Siekiant geriau pažinti tam tikrą bendruomenę būtina susipažinti su šios žmonių grupės patiriamais iššūkiais. Šiuo tikslu rekomenduojama bendradarbiauti su pažeidžiamų visuomenės grupių atstovų interesams atstovaujančiomis nevyriausybinėmis organizacijomis.

Žurnalistams

- Stenkitės nekurti jokių prielaidų dėl žmonių lytinės tapatybės ir (ar) seksualinės orientacijos. Jūs negalite paprasčiausiai atspėti žmogaus lytinės tapatybės ir (ar) seksualinės orientacijos tiesiog į jį pažvelgę.
- Visada vartokite vardą ir (ar) įvardžius, kuriuos žmonės prašo vartoti. Taip parodysite jiems, kad iš tikrųjų juos gerbiate ir leisite jiems jaustis patogiai. Jei nesate tikri, kokį įvardį turite vartoti, tiesiog paklauskite!
- Klauskite atsakingai. Jums gali būti įdomu paklausti daugelio klausimų, pavyzdžiui, pasiteirauti apie medicininių procedūrų ar seksualinio elgesio detales. Prieš užduodami šiuos klausimus, paklauskite savęs: ar man tikrai reikia apie tai žinoti, ir ar pats norėčiau, kad manęs teirautųsi apie tokius asmeniškų dalykus.

- Jei žinote apie asmens lytinę tapatybę ir (ar) seksualinę orientaciją, tai nereiškia, kad visi apie tai turėtų žinoti ir, kad šis asmuo apie savo tapatybę yra atviras visiems. Jei bendraujate su LGBT asmeniu ar rengiate publikaciją apie jį, įsitikinkite, kad informacija apie pašnekovo lytinę tapatybę ir (ar) seksualinę orientaciją yra susijusi su temos kontekstu, ir kad asmuo sutinka dalytis šia informacija.
- Jei bendraujate su translyčiu ar nė vienai lyčiai savęs nepriskiriančiu žmogumi, neklauskite, koks anksčiau buvo jo vardas. Tai yra nereikšminga informacija, taip pat labai grubus ir diskriminuojantis klausimas.
- Gerbkite translyčių asmenų praeitį ir apie laiką iki pereinamojo laikotarpio kalbėkite jautriai ir diskretiškai. Tai reiškia, kad jūs neturėtumėte jų neatsiklausę skelbti praeities nuotraukų. Be to, kalbėdami apie šį jų gyvenimo laikotarpį, niekada nevartokite kitokių įvardžių nei vartoja jie. Translytis vyras ar moteris iki pereinamojo laikotarpio nebuvo „kitos lyties“ ir „netapo“ kažkuo kitu – jie visada buvo tos lyties, kuria save identifikuoja.
- Vartokite žodžius, kuriuos asmuo vartoja apibūdinamas save. Kai kurie LGBT žmonės gali patys vartoti terminus, kuriuos LGBT bendruomenės dauguma laiko įžeidžiais, pavyzdžiui „persirengėlis“ ar „transseksualas“. Naudokite šiuos terminus tik tuo atveju, jei asmuo, su kuriuo kalbate, jais save įvardija.
- Jūs neprivalote suprasti, ką reiškia būti LGBT, kad gerbtumėte LGBT žmones. Galbūt jūs nesate girdėjęs apie kai kurias seksualines orientacijas ir (ar) lytines tapatybes ir jums sunku jas suprasti. Tačiau tai nereiškia, kad jūs negalite gerbti šių žmonių teisių.
- Nevartokite sąvokų, kuriomis skatinami lyčių stereotipai. Net jei siekiate palaikyti pašnekovą, tokiais pareiškimais galite LGBT žmogų priversti jaustis nepatogiai. Pavyzdžiui, nė vienai lyčiai savęs nepriskiriančiam žmogui nesakykite, kad jis yra „protingas vyras“, lesbietei moteriai – kad „niekada nebūtumėte nuspėjęs, kad ji homoseksuali“ ar translyčiam žmogui, kad jis ar ji „atrodo kaip moteris ar vyras“.

Apie projektą

Europos Komisijos Teisių, lygybės ir pilietybės programos lėšomis finansuojamas projektas „E.T.H.O.S.“ inicijuotas dėl būtinybės pasipriešinti egzistuojantiems stereotipams ir nusistatymams prieš LGBT (lesbietes, gėjus, biseksualius ir translyčius) žmones Europos Sąjungoje, siekiant sutelkti dėmesį į vieną svarbiausių reprezentavimo priemonių – žiniasklaidą. Žiniasklaidos vaidmuo yra ypatingai svarbus sprendžiant sudėtingus homofobijos, bifobijos ir transfobijos reiškinius.

Užuot formuodamos negatyvius stereotipus prieš LGBT asmenis, vartodamos įžeidžias sąvokas ir tokiu būdu prisidėdamos prie šios visuomenės grupės socialinės atskirties bei diskriminacijos jos atstovų atžvilgiu, žiniasklaidos priemonės gali vaidinti reikšmingą vaidmenį visuomenei pristatant LGBT žmonių specifinius poreikius, didinant sąmoningumą apie teisingumą ir žmogaus teises, skatinant socialinę įtrauktį bei įvairių visuomenės grupių sanglaudą.

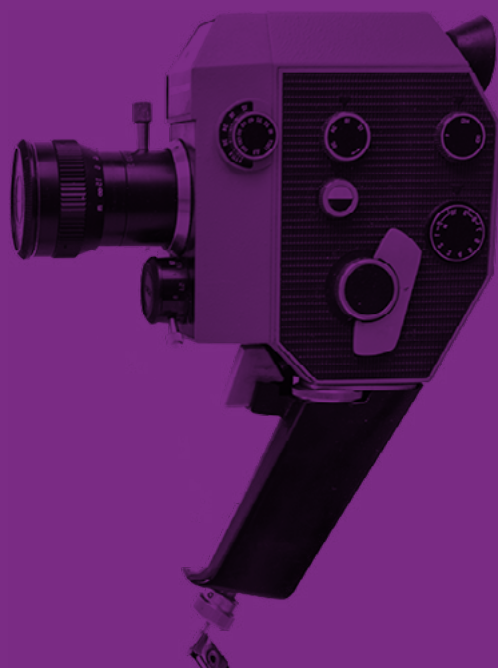
Žiniasklaida gali efektyviai remti žmogaus teises ir lygias galimybes šviesdama visuomenę, ugdydama sąmoningumą bei formuodama pozityvią viešąją nuomonę LGBT žmonių atžvilgiu.

Laukiami rezultatai

Sustiprinti žurnalistikos profesionalų ir studentų gebėjimai informuojant apie LGBT asmenų teises, pozityvesnės visuomenės nuostatos bei didesnis atvirumas LGBT asmenų atžvilgiu trijose Europos Sąjungos šalyse ir, atitinkamai, visoje Europos Sąjungoje. Didesnis sprendimų priėmėjų, profesionalų ir visuomenės informuotumas apie homofobijos, transfobijos ir bifobijos reiškinį žiniasklaidoje.

Šaltiniai

- Nacionalinė LGBT teisių organizacija LGL. 2018. „Apribota saviraiška: Gairės ir rekomendacijos priešiškoje aplinkoje veikiantiems LGBT žmogaus teisių aktyvistams“. Paskelbta: <https://www.lgl.lt/assets/Apribota-savirai%C5%A1ka.-Gair%C4%97s-ir-rekomendacijos1.pdf>
- Nacionalinė LGBT teisių organizacija LGL. 2008. A Media for Diversity: LGBT in the news – a guide for better reporting. Paskelbta: <http://www.lgl.lt/en/files/A-Media-for-Diversity-2007.pdf>
- LR baudžiamasis kodeksas, Nr. VIII-1968. 2010 Vasaris. Paskelbta: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalActEditions/TAR.2B866DFF7D43?faces-redirect=true>
- LR Lygių galimybių įstatymas, Nr. IX-1826, 2017 m. liepa. Paskelbta: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.0CC6CB2A9E42/TYmbevkrZH>
- LR darbo kodeksas, Nr. XII-2603, 2016 rugsėjo redakcija. Paskelbta: <https://e-tar.lt/portal/lt/legalAct/f6d686707e7011e6b969d7ae07280e89/PuJjRmfzLF>
- LR nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymas, Nr. IX-1067, 2011 m. rugsėjo redakcija. Paskelbta: https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.817CC58C1A54/TAIS_41036
- LR visuomenės informavimo įstatymas, Nr. I-1418, 2006 liepa. Paskelbta: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.065AB8483E1E/wRduXQRGBc>

ETHOS

Projektas iš dalies finansuojamas
Europos Sąjungos Teisių, lygybės
ir pilietybės programos lėšomis

Šis leidinys parengtas įgyvendinant Europos Sąjungos Teisių, lygybės ir pilietybės programos lėšomis finansuojamą projektą „Pasipriešinti transfobiniams, homofobiniams ir bifobiniams stereotipams per geresnį reprezentavimą žiniasklaidoje“ („E.T.H.O.S.“). Už šio leidinio turinį visapusiškai atsako leidinio autorius. Informaciniame leidinyje pateikiama informacija nebūtinai sutampa su oficialia Europos Komisijos pozicija.